

підходу, де важливими складовими вважає: високий рівень педагогічного мислення; педагогічні, комунікативні та організаційні здібності.

Отже, під готовністю вихователя до професійної діяльності ми розуміємо багатокомпонентне утворення, складові якого взаємопов'язані та взаємозалежні. Таким чином, проблема готовності до професійної діяльності вихователів є психолого-педагогічною. До змісту й структури готовності науковці, як педагоги, так і психологи, мають власні концептуальні підходи, при цьому всі вони однотайні в тому, що готовність є складною системою. Готовність до діяльності тісно пов'язана з компетентністю, оскільки остання більшістю науковців розуміється як здатність діяти. Тож, сучасна людина має бути компетентною, тобто готовою реалізувати себе в певному виді діяльності.

Література

1. Нестеренко В. В. Теоретико-методологічні засади підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти в системі заочного навчання : монографія / Нестеренко. – Одеса : Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2012. — 399 с.
2. Слостенин В. А. Профессиональная готовность учителя к воспитательной работе: содержание, структура, функционирование / В. А. Слостенин // Профессиональная подготовка учителя в системе высшего образования. – М. : Высшая школа, 1982. – С. 14–19.
3. Філософський словник / за ред. В. І. Шинкарука. — К. : Голов. ред. УРЕ, 1986. – 800 с.
4. Навчальний процес у вищій педагогічній школі: Навч. посібник / За заг. ред. О.Г. Мороза. – К.: НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2001. – 337 с.

УДК 316.77:005.336.2:373.2.011.3-051:373.24

ВОРОНОВА О.Ю., СВИСТАК Д.М.
Мукачівський державний університет

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ ЗДО

У сучасних умовах розвитку незалежної Української держави актуальною є потреба в моральному удосконаленні суспільства, подальшій його гуманізації та демократизації. У зв'язку з цим необхідними стають нові вимоги до особистісних та професійних якостей майбутніх вихователів та педагогів взагалі. Ці якості мають ґрунтуватися на основі фундаментальних професійних знань, тобто на глибокій професійній компетенції, однією зі складових якої є рівень сформованості комунікативної компетентності, яку часто пов'язують з вивченням комунікативної культури.

Педагогічна професія – одна з найстаріших і найпочесніших в історії людства. Професія вихователя дошкільного навчального закладу виникла в XVII-XVIII ст. з появою перших дитячих садків. Тривалий час вважалося, що рівень професійної підготовки педагогічних кадрів забезпечує певний рівень засвоєних готових знань і взірців колись виконаних дій. У ході стрімких змін, що відбуваються у світі, ділові, урядові, а також психолого-педагогічні кола стикаються з проблемами професійної компетентності випускників ЗВО [1].

Результати аналізу психолого-педагогічних праць засвідчують велику кількість наукових досліджень, присвячених питанням теорії та практики

формування компетентності в системі педагогічної освіти, в тому числі й комунікативної (Г. Балл, І. Зимняя, Н. Кузьміна, А. Маркова, С. Максименко, М. Забродський, Л. Мітіна, С. Мусатов, Л. Петровська, Є. Руденський, Ю. Ємельянов).

Комунікативна компетентність є важливою якістю особистості педагога, необхідною складовою комунікативної культури. На думку С. Ромашиної, комунікативна культура педагога – це сукупність знань у сфері педагогічного спілкування, досвіду реалізації професійно-педагогічних умінь організації оптимальної взаємодії, досвіду творчого спілкування з вихованцями і емоційно-оцінних ставлень до об'єктів педагогічної дійсності. Відповідно, комунікативна компетентність педагога постає тим необхідним рівнем комунікативної культури, який забезпечить ефективну взаємодію із суб'єктами педагогічного процесу і одержання високих результатів в освітній діяльності засобами спеціально організованого спілкування [2]. Отже, комунікативна компетентність педагога є неодмінною умовою ефективності педагогічного спілкування.

Виокремлюють такі складові комунікативної компетентності: орієнтованість у різноманітних ситуаціях спілкування, яка заснована на знаннях і життєвому досвіді індивіда; спроможність ефективно взаємодіяти з оточенням завдяки розумінню себе й інших при постійній видозміні психічних станів, міжособистісних відносин і умов соціального середовища; адекватна орієнтація людини в самій собі – власному психологічному потенціалі, потенціалі партнера, у ситуації; готовність і вміння будувати контакт з людьми; внутрішні засоби регуляції комунікативних дій; знання, вміння і навички конструктивного спілкування; внутрішні ресурси, необхідні для побудови ефективної комунікативної дії у визначеному колі ситуацій міжособистісної взаємодії [3].

Таким чином, комунікативна компетентність постає як структурний феномен, що містить як складові цінності, мотиви, установки, соціально-психологічні стереотипи, знання, вміння, навички.

Комунікативна компетентність вихователя, майстерність психологічного спілкування є необхідним інструментом гуманізації освіти. Високих результатів в своїй діяльності може досягти лише той педагог, який вміє налагодити стосунки з вихованцями, батьками, якому притаманні вміння зрозуміти своїх партнерів, спрямувати процес спілкування на досягнення педагогічних завдань. Саме тому дана тема є досить важлива для сучасного педагога-вихователя [4].

Т. Симоненко зазначає, що комунікативна компетентність педагога є сукупністю його достатньо сформованих професійних знань, комунікативних та організаторських здібностей, здатністю до самоконтролю, емпілічної культури вербальної і невербальної взаємодії, а комунікативна компетенція – це одна зі складових професійної комунікативної компетентності особистості педагога, його загальної освіченості та культури [5]. Зі свого боку, А. Богуш під комунікативною компетенцією розуміє комплексне використання мовцем мовних і немовних засобів із метою спілкування у конкретних соціально-побутових ситуаціях, вміння орієнтуватися в ситуації спілкування, його ініціативність, а також обізнаність людини, певну систему знань, умінь і

навичок, мовленнєвих здібностей. Комунікативна компетенція охоплює кілька підсистем знань, серед яких – мовна й мовленнєва компетенції [6].

Отже, комунікативна компетентність дошкільного педагога – це його невід’ємна професійна здатність, необхідна для ефективного виконання педагогічної діяльності в дошкільному навчальному закладі.

Література

1. Беленька Г.В. Формування професійної компетентності сучасного вихователя дошкільного навчального закладу : монографія / Ганна Володимирівна Беленька. – К. : Університет, 2011. – 320 с.
2. Ромашина С.Я. Речь учителя как средство дидактического коммуникативного воздействия // Начальная школа, 2005. - № 2. – С.71-73.
3. Хуторской А. Ключевые компетентности как компонент личности – ориентированной парадигмы образования / А. Хуторской // Народное образование. – 2003. – № 2. – С. 58-64.
4. Луценко І. Педагогічний стиль мовлення / І. Луценко // Дошкільне виховання. - 2000. - № 1. - С. 9-10
5. Семенов О.М. Професійна підготовка майбутніх учителів української мови і літератури : монографія / О.М. Семенов. – Суми : Мрія-1, 2005. – 404 с.9
6. Богуш А.М. Мовленнєвий компонент дошкільної освіти / А.М. Богуш. – 4-те вид. доопр. і доп. – Х. : Ранок, 2013. – 192 с.

УДК 159.923.2:378:37.091.12:159-051:316.614

ДОЛИНАЙ М.І, ЯМЧУК Т.Ю.
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ В ПРОЦЕСІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ

У сучасній психології зростає інтерес до аспектів професійної підготовки, зокрема, до особливостей розвитку професійної самосвідомості та ідентичності майбутніх фахівців. Психологи вважають період професійного навчання сприятливим для формування світогляду студентів, їх особистісного і професійного самовизначення, розвитку професійної ідентичності. Адже період професійного навчання забезпечує найбільш інтенсивну фазу процесу соціалізації.

Аналіз психолого-педагогічної літератури показує, що в сучасній психології відсутній єдиний концептуальний підхід до вивчення проблеми становлення професійної ідентичності майбутніх психологів у процесі соціалізації в ЗВО. Серед сучасних досліджень на увагу заслуговують: концепції професійної ідентичності (Л. Зливков, Ю. Поваренков, Л. Шнейдер); дослідження процесу особистісно-професійного становлення психологів (Ж. Вірна, В. Панок, Н. Чепелева, Н. Шевченко); дослідження чинників розвитку професійної ідентичності (І. Дружиніна, О. Карпов, Ю. Овчинікова, О. Полат, Ю. Фокін та ін.); характеристика становлення профіідентичності студентів, зокрема в процесі соціалізації у ЗВО (Т. Березіна, А. Маркова, Ю. Поваренков); концепції соціалізації особистості (Н. Голованова, А. Мудрик, С. Савченко); дослідження інститутів соціалізації (Н. Андреєнкова, В. Титаренко та ін.).

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>